

# **Ustawa**

**z dnia .....**

## **o Polskiej Akademii Nauk**

### **Rozdział 1**

#### **Przepisy ogólne**

**Art. 1.** Polska Akademia Nauk, zwana dalej "Akademią", jest państwową instytucją naukową. Działa ona poprzez wyłonioną w drodze wyborów korporację uczonych oraz instytuty naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii.

**Art. 2.** 1. Akademia służy rozwojowi nauki, jej promocji, integracji i upowszechnianiu oraz przyczynia się do rozwoju edukacji i wzbogacania kultury narodowej.

2. Zadania Akademii wykonują organy i struktury korporacyjne Akademii oraz tworzone przez Akademię instytuty naukowe i inne jednostki organizacyjne.

3. Do zadań Akademii należy w szczególności:

- 1) prowadzenie badań naukowych,
- 2) wspieranie rozwoju młodych pracowników naukowych,
- 3) kształcenie na poziomie studiów doktoranckich,
- 4) formułowanie i egzekwowanie zasad etyki w nauce,
- 5) przedstawianie opinii i programów dotyczących spraw nauki oraz wykorzystywania wyników badań w praktyce,
- 6) wykonywanie na wniosek marszałka Sejmu lub Senatu, Prezesa Rady Ministrów, naczelnych lub centralnych organów administracji rządowej opinii, ocen, ekspertyz i prognoz dotyczących spraw istotnych dla planowania i realizacji polityki państwa,
- 7) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących nauki, jej zastosowań oraz kształcenia,
- 8) współpraca z uczelniami i innymi instytucjami naukowymi, w szczególności w zakresie

realizacji badań naukowych,

- 9) współpraca z podmiotami gospodarczymi w zakresie realizacji badań naukowych i transferu wyników tych badań do gospodarki,
- 10) rozwijanie międzynarodowej współpracy naukowej przez tworzenie konsorcjów naukowych i prowadzenie projektów badawczych wspólnie z partnerami zagranicznymi,
- 11) uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach naukowych i programach badawczych i współdziałanie z zagranicznymi instytucjami naukowymi,
- 12) zawieranie z organizacjami i instytucjami naukowymi, o których mowa w pkt 11, umów o współpracy naukowej,
- 13) upowszechnianie, popularyzacja i promocja nauki.

4. Zadania określone w ust. 3 pkt 1-4 oraz 8-10 realizują w szczególności instytuty naukowe Akademii, zadania określone w ust. 3 pkt 5-7 oraz 11-13 realizują w szczególności organy i struktury korporacyjne Akademii.

**Art. 3.** 1. Akademia ma osobowość prawną.

2. Siedzibą Akademii jest Warszawa.

3. Akademia używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą "Polska Akademia Nauk" w otoku.

**Art. 4.** 1. Zakres i tryb działania organów Akademii i jej jednostek organizacyjnych, w ramach określonych ustawą, ustala statut Akademii.

2. Statut i jego zmiany uchwała Zgromadzenie Ogólne Akademii. Uchwały te podlegają zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw nauki, zwanego dalej Ministrem.

**Art. 5.** 1. Minister sprawuje nadzór nad Akademią w zakresie zgodności działania jej organów z przepisami ustawowymi i statutem Akademii oraz w zakresie realizacji jej zadań. Prezes Akademii przedstawia Ministrowi roczne sprawozdanie z działalności Akademii Ministrowi.

2. Minister może uchylić uchwałę organów Akademii, nie dotyczącą prowadzenia badań naukowych, w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami ustawowymi lub statutem Akademii i zwrócić się do odpowiednich organów Akademii o wprowadzenie niezbędnych

zmian. Uchylenie uchwały może nastąpić w ciągu 6 miesięcy od dnia powzięcia wiadomości o jej podjęciu.

3. W przypadku uchylenia przez Ministra uchwały, o której mowa w ust. 2, właściwe organy Akademii mogą wnieść odwołanie do Prezesa Rady Ministrów. Prezes Rady Ministrów podtrzymuje lub uchyla rozstrzygnięcie Ministra w terminie 2 miesięcy.

**Art. 6.** 1. Mienie Akademii obejmuje prawa majątkowe, a w szczególności użytkowanie wieczyste gruntów oraz własność budynków i urządzeń trwale związanych z tymi gruntami.

2. Akademia jest zwolniona z opłat rocznych za użytkowanie wieczyste gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa, jeżeli grunty te są wykorzystywane na realizację zadań określonych w art. 2.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do użytkowania wieczystego gruntów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Polska Akademia Nauk, z tytułu użytkowania wieczystego tych gruntów, ponosi opłaty określone w przepisach o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

## **Rozdział 2**

### **Członkowie Akademii**

**Art. 7.** 1. Członkowie Akademii są wybierani przez Zgromadzenie Ogólne Akademii spośród wybitnych uczonych, którzy wyróżniają się szczególnym dorobkiem naukowym i autorytetem w środowisku naukowym oraz posiadają nieposzlakowaną opinię.

2. Tryb zgłaszania kandydatów oraz szczegółowe zasady wyboru członków Akademii określa regulamin uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Akademii.

3. Kandydatem na członka Akademii może zostać osoba, która uzyskała pisemne nominacje co najmniej 3 wybitnych uczonych z kraju oraz 3 wybitnych uczonych z zagranicy. W każdej turze wyborów, co najmniej połowa nowo wybranych członków Akademii powinna mieć mniej niż 55 lat.

**Art. 8. 1.** W skład Akademii wchodzi członkowie krajowi: rzeczywisci i korespondenci oraz członkowie zagraniczni.

2. Członkiem krajowym może zostać tylko obywatel polski lub osoba posiadająca kartę stałego pobytu.

3. Członkiem zagranicznym może być osoba nie mająca obywatelstwa polskiego.

4. Członkowie zagraniczni nie mogą pełnić w Akademii funkcji z wyboru.

5. Członek krajowy, który utracił obywatelstwo polskie lub kartę stałego pobytu, z mocy ustawy uzyskuje status członka zagranicznego.

**Art. 9. 1.** Członkostwo Akademii jest dożywotnie.

2. Członek Akademii może być pozbawiony członkostwa w razie naruszenia zasad moralnych lub dobrych obyczajów w nauce albo w razie skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej lub umyślne przestępstwo skarbowe. Uchwałę w tej sprawie podejmuje Zgromadzenie Ogólne Akademii większością dwóch trzecich głosów. Tryb pozbawiania członkostwa określa regulamin uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Akademii.

**Art. 10.** Liczbę członków krajowych Akademii ustala się na nie więcej niż 350.

**Art. 11. 1.** Członek krajowy Akademii uczestniczy w realizacji ustawowych zadań Akademii, a w szczególności:

- 1) bierze udział w pracach Zgromadzenia Ogólnego Akademii, właściwego wydziału, oddziału, komitetu naukowego i problemowego,
- 2) przyczynia się do upowszechniania wyników nauki.

2. Członek krajowy Akademii może uczestniczyć w pracach rady naukowej instytutu naukowego Akademii.

3. Członek krajowy Akademii składa corocznie sprawozdanie ze swojej działalności przewodniczącemu właściwego wydziału.

4. Członek Akademii, który ukończył 70 rok życia, może brać udział w pracach Akademii bez biernego prawa wyborczego oraz z wyłączeniem pracy w radzie kuratorów, o której mowa w art. 26 ust. 3.

**Art. 12.** 1. Członek krajowy Akademii otrzymuje miesięczne uposażenie, które jest świadczeniem niezależnym od dochodów pobieranych z innych źródeł. Uposażenie to nie jest uwzględniane przy ustalaniu, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, wysokości emerytury lub renty oraz nie ma wpływu na zawieszenie albo zmniejszenie emerytury lub renty.

2. Jeżeli członek krajowy Akademii nie wykonuje bez usprawiedliwionej przyczyny obowiązków określonych w art. 11 ust. 1 i 3, Prezes Akademii, na wniosek przewodniczącego wydziału, może zawiesić wypłatę uposażenia. Od decyzji o zawieszeniu wypłaty przysługuje odwołanie do Prezydium Akademii.

3. Minister określa, w drodze rozporządzenia, wysokość uposażenia, o którym mowa w ust. 1.

### **Rozdział 3**

#### **Organy Akademii**

**Art. 14.** Organami Akademii są:

- 1) Zgromadzenie Ogólne Akademii,
- 2) Prezydium Akademii,
- 3) Prezes Akademii.

**Art. 15.** 1. Najwyższym organem Akademii jest Zgromadzenie Ogólne.

2. W Zgromadzeniu Ogólnym Akademii biorą udział, z głosem stanowiącym, członkowie krajowi Akademii.

3. Jeżeli ustawa albo statut nie stanowi inaczej, uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków krajowych.

**Art. 16.** 1. Zgromadzenie Ogólne Akademii określa kierunki działania Akademii i sprawuje nadzór nad całokształtem jej działalności, podejmując w tym zakresie uchwały wiążące inne organy Akademii.

2. Zgromadzenie Ogólne Akademii w szczególności:

- 1) wybiera członków Akademii,
- 2) wybiera Prezesa Akademii spośród członków krajowych Akademii,
- 3) wybiera trzech wiceprezesów Akademii spośród członków krajowych o odmiennych specjalnościach naukowych; kandydatów na te stanowiska zgłasza Prezes-elekt,
- 4) przyjmuje roczne sprawozdania z działalności Akademii przedstawiane przez Prezesa Akademii,
- 5) może powoływać doraźne lub stałe komisje do przygotowania projektów uchwał Zgromadzenia Ogólnego Akademii w sprawach określonych w uchwale o powołaniu komisji,
- 6) wyznacza strategiczne kierunki rozwoju Akademii,
- 7) wybiera Komisję do spraw etyki w nauce,
- 8) uchwała kodeks etyki pracownika naukowego przedstawiony przez Komisję do spraw etyki w nauce.

**Art. 17.** 1. Zgromadzeniu Ogólnemu Akademii przewodniczy Prezes Akademii.

2. Prezes Akademii zwołuje sesje Zgromadzenia Ogólnego co najmniej dwa razy w roku.

3. Na wniosek jednej piątej członków krajowych Prezes Akademii zwołuje sesję Zgromadzenia Ogólnego, nie później jednak niż 30 dnia od otrzymania wniosku.

**Art. 18.** 1. W skład Prezydium Akademii wchodzi:

- 1) Prezes Akademii,
- 2) wiceprezesi Akademii,
- 3) przewodniczący związków instytutów.

2. Prezes Akademii jest przewodniczącym jej Prezydium.

**Art. 19.** 1. Kadencja Prezydium Akademii trwa 4 lata i rozpoczyna się z początkiem roku kalendarzowego.

2. W razie zmian w składzie osobowym Prezydium w ciągu kadencji, okres pełnienia funkcji przez nowo wybrane osoby kończy się z upływem kadencji Prezydium.

**Art. 20.** 1. Prezydium Akademii w okresie między sesjami Zgromadzenia Ogólnego Akademii wykonuje zadania określone w art. 16 ust. 1 oraz czuwa nad wykonywaniem zadań

przez instytuty naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii zgodnie z przepisami ustawy, statutem Akademii i uchwałami Zgromadzenia Ogólnego. W tym zakresie wydaje odpowiednie zalecenia.

## 2. Prezydium Akademii:

- 1) określa strategiczne programy rozwoju Akademii oraz dokonuje oceny stopnia ich realizacji;
- 2) uchwała propozycje dotyczące projektu budżetu państwa w części przewidzianej dla Akademii,
- 3) uchwała plany finansowe Akademii i rozpatruje sprawozdania z ich wykonania,
- 4) rozpatruje opinie, oceny, ekspertyzy i prognozy, o których mowa w art. 2 ust. 3 pkt 6, przedstawiane w imieniu Akademii,
- 5) uchwała program sesji Zgromadzenia Ogólnego Akademii,
- 6) opiniuje projekty ustaw dotyczących nauki i kształcenia,
- 7) podejmuje uchwały w sprawach zastrzeżonych w ustawie i statucie Akademii do właściwości Prezydium.

**Art. 21.** 1. Prezes i wiceprezesi Akademii wybierani są na 4 lata i mogą pełnić swoje funkcje tylko przez dwie następujące po sobie kadencje, z zastrzeżeniem ust. 3. Na podstawie dokonanego wyboru Prezes Rady Ministrów dokonuje aktu powołania Prezesa i wiceprezesów Akademii.

2. Jeżeli z upływem kadencji Prezes Akademii nie zostanie wybrany, dotychczasowy Prezes oraz wiceprezesi pełnią nadal swoje funkcje do czasu nowych wyborów, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy.

3. Kandydatami na Prezesa i wiceprezesów Akademii mogą być osoby, które do czasu upływu kadencji nie ukończą 70 roku życia.

4. Wybrani na Prezesa i wiceprezesów Akademii członkowie korespondenci stają się członkami rzeczywistymi Akademii.

**Art. 22.** 1. Prezes Akademii kieruje bieżącą działalnością Akademii, składa w jej imieniu oświadczenia woli oraz odpowiada za gospodarowanie mieniem i wynik finansowy działalności Akademii.

2. Prezes Akademii sprawuje bieżący nadzór nad instytutami naukowymi i innymi

jednostkami organizacyjnymi Akademii oraz koordynuje pracę wydziałów Akademii.

3. Prezes Akademii rozporządza składnikami aktywów trwałych Akademii. Do rozporządzania składnikami aktywów trwałych Akademii o wartości rynkowej mienia przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50.000 euro, stosuje się przepisy dotyczące zasad wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa.

4. Akademia sprzedaje lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składniki aktywów trwałych w drodze publicznego przetargu na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 4 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981, z późn. zm.).

5. Akademia zgłasza Prezesowi Akademii zamiar dokonania czynności prawnej, mającej za przedmiot mienie zaliczone zgodnie z odrębnymi przepisami do aktywów trwałych o wartości rynkowej wyższej niż równowartość 6.000 euro, lecz niższej niż określona w ust. 1, polegającej na:

- 1) wniesieniu do spółki lub fundacji,
- 2) dokonaniu darowizny,
- 3) nieodpłatnym oddaniu do używania innym podmiotom w drodze umów prawa cywilnego.

6. Prezes Akademii może, w terminie miesiąca od dnia otrzymania zgłoszenia, nie wyrazić zgody na dokonanie czynności prawnej objętej zamiarem.

7. Czynności prawne, dokonane z naruszeniem przepisów określonych w ust. 5 i 6, są nieważne.

8. Prezes Akademii, w zakresie określonym w ustawie, ma prawo wydawania decyzji administracyjnych. Decyzje te są decyzjami organu drugiej instancji w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.

9. Prezes Akademii ustala zakres zadań wiceprezesów, wykraczających poza kierowanie właściwymi wydziałami. W tym zakresie zastępują oni Prezesa.

**Art. 23. 1.** Obsługę administracyjną Akademii sprawuje Kancelaria Akademii kierowana przez szefa Kancelarii. Kancelaria podlega Prezesowi Akademii.

2. Do szefa Kancelarii stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1217, z późn. zm.) regulujące status dyrektora generalnego z uwzględnieniem kompetencji szczególnych organów Akademii.

3. Szczegółowe zadania Kancelarii Akademii określa regulamin uchwalony przez Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii.

4. Do pracowników Kancelarii Akademii stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych.

5. Nabór pracowników Kancelarii Akademii jest otwarty oraz konkurencyjny.

6. Prezes Akademii raz na 2 lata zleca przeprowadzenie audytu Kancelarii. Wynik audytu wraz ze stanowiskiem Prezydium Akademii przedstawiany jest Ministrowi.

**Art. 24.** Do wszystkich organów Akademii pochodzących z wyboru stosuje się odpowiednio art. 19.

## **Rozdział 4**

### **Struktura korporacyjna Akademii**

**Art. 25.** Struktura korporacyjna Akademii obejmuje:

- 1) wydziały,
- 2) oddziały,
- 3) komitety naukowe.

**Art. 26. 1.** W Akademii tworzy się następujące wydziały:

- 1) nauk humanistycznych i społecznych,
- 2) nauk ścisłych i inżynierskich,
- 3) nauk o życiu.

2. Każdy członek Akademii, stosownie do swojej specjalności naukowej, wchodzi w skład jednego wydziału.

3. Członkowie Akademii, z zastrzeżeniem art. 11 ust. 4, tworzą w ramach wydziału rady kuratorów dla odpowiednich związków instytutów, o których mowa w art. 50.

4. Do zadań rad kuratorów należy:

- 1) przeprowadzanie okresowej oceny instytutów na potrzeby Akademii i jej organów, w tym wyznaczanie krajowych i międzynarodowych audytorów i rozpatrywanie ich raportów,
- 2) występowanie do Prezesa Akademii z wnioskami o utworzenie, połączenie, podział, reorganizację albo likwidację instytutu,
- 3) przeprowadzanie konkursów na dyrektora instytutu.

**Art. 27.** Pracami wydziału kieruje odpowiedni wiceprezes Akademii.

**Art. 28.** 1. Wydział uczestniczy w wykonywaniu zadań Akademii w dziedzinach nauki objętych zakresem jego działania.

2. Wydział koordynuje działalność instytutów naukowych objętych zakresem jego działania, w szczególności opiniuje wnioski z okresowej oceny instytutów naukowych Akademii, o których mowa w art. 26 ust. 4 pkt 1.

3. Wydział koordynuje i nadzoruje działalność właściwych mu komitetów naukowych.

4. Do podejmowania uchwał wydziału stosuje się art. 15 ust. 3.

**Art. 29.** 1. Oddział Akademii może być utworzony w celu wykonywania zadań Akademii w określonym regionie kraju.

2. W skład oddziałów Akademii wchodzi członkowie krajowi mający miejsce zamieszkania lub zatrudnienia na danym terenie oraz inni członkowie krajowi deklarujący chęć uczestniczenia w pracach oddziałów.

3. Utworzenie i likwidacja oddziału wymaga uchwały Zgromadzenia Ogólnego Akademii, zatwierdzonej przez Ministra.

4. Zgromadzenie członków oddziału wybiera na czteroletnią kadencję prezydium i prezesa oddziału. Tryb wyboru prezydium i prezesa określa regulamin uchwalony przez zgromadzenie członków oddziału. Prezes może pełnić swoją funkcję kolejno tylko przez dwie kadencje. Art. 21 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

5. Obsługę administracyjną oddziału sprawuje Kancelaria Akademii.

6. Organizację i szczegółowy zakres działania oddziału oraz zadania jego organów, o których mowa w ust. 4, określa statut oddziału uchwalony przez Prezydium Akademii.

7. Do zakresu działania oddziału należy w szczególności:

- 1) integracja życia naukowego i współpraca ze wszystkimi instytucjami naukowymi w regionie,
- 2) współdziałanie z władzami samorządowymi i wojewódzkimi, w szczególności poprzez wykonywanie ekspertyz na rzecz tych władz,
- 3) pozyskiwanie środków europejskich i innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych na rzecz realizacji badań naukowych, w szczególności dotyczących tematyki regionalnej,
- 4) inicjowanie i prowadzenie międzynarodowej współpracy naukowej z makroregionami krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz z innymi krajami sąsiadującymi,
- 5) upowszechnianie i promocja wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

**Art. 30.** Komitet naukowy jest samorządną reprezentacją dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych służącą integrowaniu uczonych całego kraju.

**Art. 31.** 1. Zgromadzenie Ogólne Akademii uchwala listę stałych komitetów naukowych Akademii, wskazując wydziały, z którymi one współpracują.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, podlega uzgodnieniu z Ministrem pod kątem zgodności z priorytetami polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

**Art. 32.** 1. W skład komitetu naukowego wchodzi osoby wybierane przez właściwe środowisko naukowe oraz członkowie krajowi Akademii odpowiednich specjalności.

2. Komitet naukowy wybiera ze swojego grona przewodniczącego, jego zastępców oraz pozostałych członków prezydium. Art. 21 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

3. Przewodniczący komitetu naukowego może pełnić tę funkcję przez 2 kadencje.

4. Przewodniczący komitetu naukowego, który nie jest członkiem Akademii, uczestniczy w zebraniach właściwego wydziału, bez głosu stanowiącego.

5. Komitet naukowy może powołać do swojego składu specjalistów z zakresu życia gospodarczego i społecznego.

6. Kadencja członków komitetu naukowego i jego organów trwa 4 lata i rozpoczyna się od dnia pierwszego zebrania w nowo wybranym składzie.

**Art. 33.** 1. Do zadań komitetu naukowego należy w szczególności:

- 1) rozważanie istotnych problemów danej dyscypliny lub dyscyplin naukowych oraz organizowanie w tym celu dyskusji i konferencji naukowych,
- 2) upowszechnianie wyników debat, dyskusji i konferencji określonych w pkt 1,
- 3) przeprowadzanie ocen stanu i potrzeb reprezentowanej dyscypliny naukowej oraz instytucji naukowych, z ich własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z organów Akademii,
- 4) przygotowywanie opinii, ocen, ekspertyz i prognoz naukowych dotyczących reprezentowanej dyscypliny naukowej,
- 5) współpraca z organami i jednostkami naukowymi Akademii we wspieraniu rozwoju młodych pracowników naukowych,
- 6) współdziałanie przy wprowadzaniu w życie i upowszechnianiu wyników badań naukowych,
- 7) dbałość o reprezentatywny wkład nauki polskiej do rozwoju nauki w świecie, w tym poprzez rozwój współpracy międzynarodowej,
- 8) wspólne z innymi komitetami podejmowanie multidyscyplinarnych opracowań naukowych, z ich własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z organów Akademii.

2. Tryb wyboru członków komitetu naukowego i jego organów określa regulamin uchwalony przez Prezydium Akademii.

3. Działalność komitetu raz w okresie kadencji podlega ocenie. Przewodniczący wydziału, z którym współpracuje komitet, po upływie 2 lat od rozpoczęcia kadencji zarządza przeprowadzenie audytu.

**Art. 34.** 1. Komitet problemowy może być utworzony w celu wykonania określonych zadań naukowych.

2. Komitet problemowy tworzy, określa jego zadania i strukturę w drodze regulaminu oraz powołuje jego członków Prezes Akademii na wniosek Prezydium Akademii.

3. Komitet problemowy może działać przy Prezydium albo przy wydziale Akademii.

**Art. 35.** 1. Komisja do spraw etyki w nauce rozstrzyga w drugiej instancji sprawy dotyczące

przestrzegania zasad etyki w nauce w szkołach wyższych, jednostkach naukowych Akademii oraz w instytutach badawczych.

2. Komisja do spraw etyki w nauce opracowuje kodeks etyki pracownika naukowego.

3. W skład Komisji do spraw etyki w nauce wchodzi 7 członków: po 2 reprezentujących wydziały określone w art. 26 ust. 1 pkt 1-3 oraz 1 wskazany przez Prezesa Akademii.

4. Tryb prac Komisji do spraw etyki w nauce określa Minister w drodze rozporządzenia.

## **Rozdział 5**

### **Jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii**

**Art. 36.** Podstawową naukową jednostką organizacyjną Akademii jest instytut naukowy, zwany dalej instytutem.

**Art. 37.** 1. Instytut posiada osobowość prawną.

2. Do zadań instytutu należy w szczególności prowadzenie badań naukowych w określonym obszarze badawczym, upowszechnianie wyników badań oraz ich transfer do gospodarki.

3. W instytucie mogą być tworzone pracownie i powoływane zespoły do wykonania określonych zadań badawczych.

4. Instytut organizuje pracownie gościnne w celu prowadzenia badań naukowych przez pracowników uczelni i innych jednostek naukowych.

5. Instytut może prowadzić:

- 1) wspólnie z innymi instytutami Akademii, uczelniami, a także z innymi jednostkami naukowymi studia doktoranckie, na zasadach określonych w odrębnych przepisach;
- 2) w szczególnych przypadkach, po uzyskaniu zgody Prezesa Akademii, instytut może samodzielnie prowadzić studia, o których mowa w pkt 1;
- 3) studia podyplomowe oraz inną działalność z zakresu kształcenia na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

6. Instytut raz na 4 lata podlega audytowi, który przeprowadza Komitet Akredytacyjny

Jednostek Naukowych na zasadach określonych w ustawie z dnia ..... o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr ..., poz. ...). Wynik audytu stanowi podstawę oceny zgodności działalności instytutu z kierunkami, o których mowa w art. 16 ust. 2 pkt 6, oraz prawidłowości realizacji zadań przez ten instytut.

**Art. 38.** Instytut tworzy się, jeżeli:

- 1) istnieje potrzeba prowadzenia w sposób ciągły badań naukowych, które ze względu na swój zakres, skalę lub charakter nie mogą być prowadzone w innych jednostkach naukowych oraz do prowadzenia tych badań potrzebna jest znaczna koncentracja pracowników naukowych oraz odpowiednia aparatura badawcza,
- 2) spełnione są warunki wymagane do uzyskania uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora,
- 3) zapewniono odpowiednie lokale, wyposażenie i środki finansowe.

**Art. 39.** Uchwałę o utworzeniu instytutu podejmuje Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii, po zasięgnięciu opinii właściwego wydziału. Utworzenie instytutu wymaga zgody Ministra, o którą występuje Prezes Akademii.

**Art. 40.** Akademia wyposaża instytut ze swojego mienia w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w statucie instytutu.

**Art. 41.** Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii lub dyrektora instytutu i rady naukowej instytutu, uzgodniony z Ministrem, podejmuje uchwałę o połączeniu, podziale, reorganizacji lub likwidacji instytutu, po zasięgnięciu opinii właściwego wydziału.

**Art. 42.** 1. Połączenie instytutów może polegać na:

- 1) utworzeniu nowego instytutu z 2 lub większej liczby instytutów, które w wyniku połączenia tracą osobowość prawną;
- 2) włączeniu do instytutu 1 lub większej liczby instytutów, które w wyniku włączenia tracą osobowość prawną.

2. Podział instytutu może polegać na:

- 1) utworzeniu z 1 instytutu 2 lub większej liczby instytutów;
- 2) wydzieleniu z instytutu komórki organizacyjnej w celu włączenia do innego instytutu;

3) wydzieleniu z instytutu komórek organizacyjnych w celu utworzenia nowego instytutu.

3. Reorganizacja instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej może polegać na:

- 1) zmianie przedmiotu lub zakresu działania instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej;
- 2) przekazaniu do Akademii lub sprzedaży wyodrębnionych organizacyjnie i gospodarczo części instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej;
- 3) zmianach w strukturze organizacyjnej instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej;
- 4) zmianie nazwy instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej;
- 5) przekształceniu zagranicznej stacji naukowej Akademii w instytut naukowy.

4. Likwidacja instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej polega na:

- 1) przejęciu przez inny instytut lub instytuty Akademii, za zgodą dyrektora instytutu przejmującego, albo
- 2) całkowitym zakończeniu działalności instytutu lub pomocniczej jednostki naukowej.

**Art. 43.** 1. W przypadkach określonych w art. 42 ust. 1 i ust. 4 pkt 1 prawa i zobowiązania likwidowanego instytutu przejmuje instytut lub instytuty przejmujące, w zakresie określonym w uchwale o jego likwidacji.

2. W przypadku określonym w art. 42 ust. 4 pkt 2 na Akademię przechodzą wszystkie prawa i zobowiązania likwidowanego instytutu.

**Art. 44.** 1. Instytut, na wniosek Prezesa Akademii lub dyrektora instytutu i rady naukowej instytutu, zaopiniowany przez Prezesa Akademii, może być, po zasięgnięciu opinii właściwego wydziału:

- 1) włączony do uczelni państwowej, po uzgodnieniu z właściwymi organami uczelni oraz z ministrem sprawującym nadzór nad tą uczelnią,
- 2) przekształcony w instytut badawczy, w rozumieniu ustawy z dnia... o instytutach badawczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...), po uzgodnieniu z ministrem, który będzie sprawował nadzór nad tym instytutem badawczym,
- 3) włączony do instytutu badawczego, w rozumieniu ustawy z dnia... o instytutach badawczych, po uzgodnieniu z ministrem, sprawującym nadzór nad tym instytutem badawczym, właściwymi organami instytutu badawczego oraz po uzyskaniu opinii Komitetu Akredytacyjnego Jednostek Naukowych.

2. Do instytutu naukowego włączonego do uczelni państwowej, przekształconego w instytut badawczy lub włączonego do instytutu badawczego w rozumieniu ustawy z dnia... o instytutach badawczych, stosuje się odpowiednio przepisy o łączeniu instytutów naukowych.

3. Decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1, wymagają uzgodnienia z Ministrem.

**Art. 45.** Minister określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb tworzenia, połączenia, podziału, reorganizacji i likwidacji instytutów, uwzględniając w szczególności sposób komisyjnego ustalania stanu majątkowego instytutu.

**Art. 46.** 1. Instytut może być postawiony w stan upadłości, na wniosek Prezesa Akademii, jeżeli zaprzestał płacenia długów i wartość jego aktywów nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich zobowiązań, a jego likwidacja w sposób określony w art. 42 i 43 jest nieuzasadniona ze względów naukowych lub ekonomicznych.

2. Do postępowania, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy prawa upadłościowego.

**Art. 47.** 1. Statut instytutu uchwała rada naukowa instytutu. Statut zatwierdza Prezes Akademii po zaopiniowaniu przez właściwy wydział. W tym samym trybie dokonuje się zmiany statutu. Nowo utworzonemu instytutowi nadaje statut Prezes Akademii na wniosek właściwego wydziału.

2. Statut instytutu określa w szczególności jego zadania i strukturę organizacyjną.

3. Nazwa instytutu powinna zawierać zwrot "Polskiej Akademii Nauk".

**Art. 48.** 1. Instytut nabywa osobowość prawną z chwilą wpisu do rejestru instytutów Polskiej Akademii Nauk, zwanego dalej "rejestrem".

2. Instytut używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą instytutu w otoku.

**Art. 49.** 1. Rejestr prowadzi Akademia.

2. Wnioski o wpis do rejestru składają:

- 1) przewodniczący właściwego wydziału - o wpis instytutu,
- 2) dyrektor instytutu - o dokonanie zmiany wpisu,

3) likwidator instytutu - o wykreślenie instytutu.

3. Wpis do rejestru lub odmowa wpisu następują w formie decyzji administracyjnej Prezesa Akademii. Decyzja Prezesa Akademii jest ostateczna.

4. Rejestr jest jawny i dostępny dla osób trzecich. Nie mogą one tłumaczyć się nieznajomością danych uwidoczniionych w rejestrze, chyba że dowiodą, iż nie mogły o nich wiedzieć.

5. Minister określa, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru, dane podlegające wpisowi, wymagania dotyczące wniosku o wpis do rejestru oraz tryb dokonywania wpisu, wydawania odpisów i wyciągów.

**Art. 50. 1.** Instytuty współpracują w ramach 3 związków instytutów, dalej zwanych związkami, podporządkowanych odpowiedniemu wydziałowi.

2. Do zadań związków należy w szczególności:

- 1) wspieranie i koordynowanie działalności badawczej instytutów w ramach związku,
- 2) inicjowanie i koordynowanie udziału instytutów, uczelni i innych instytucji naukowych w międzynarodowych programach badawczych,
- 3) inicjowanie organizowania środowiskowych centrów aparaturowych i nadzór nad nimi,
- 4) współdziałanie w organizowaniu środowiskowych studiów doktoranckich,
- 5) organizowanie okresowej wymiany pracowników naukowych pomiędzy instytutami a uczelniami,
- 6) rozwijanie programów staży podoktorskich w instytutach związku.

3. Związkiem kieruje przewodniczący, powoływany spośród dyrektorów instytutów właściwego związku przez Prezesa Akademii, po uzyskaniu opinii odpowiedniej rady kuratorów. W tym samym trybie Prezes Akademii powołuje wiceprzewodniczącego związku. Zakres zadań wiceprzewodniczącego związku ustala jego przewodniczący.

4. Do okresu pełnienia funkcji przewodniczącego i wiceprzewodniczącego związku stosuje się przepisy art. 54 ust. 5.

5. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 2, tworzy się prezydium związku złożone z dyrektorów właściwych instytutów. Pracami prezydium kieruje przewodniczący związku. Zebrania prezydium związku odbywają się nie rzadziej niż raz na 3 miesiące.

6. Przewodniczący związku składa roczny raport z realizacji zadań związku Prezesowi Akademii, w terminie umożliwiającym wypełnienie przez Prezesa Akademii obowiązku określonego w art. 16 ust. 2 pkt 4.

**Art. 51.** Organami instytutu są rada naukowa i dyrektor.

**Art. 52.** 1. Rada naukowa instytutu sprawuje bieżący nadzór nad działalnością instytutu, dbając zwłaszcza o wysoki poziom jego działalności naukowej i rozwój młodych pracowników naukowych.

2. Rada naukowa w szczególności:

- 1) określa profil instytutu na podstawie najlepszych współczesnych osiągnięć badawczych instytutu,
- 2) przyjmuje programy badań, współpracy z zagranicznymi instytucjami naukowymi oraz działalności wydawniczej,
- 3) zatwierdza sprawozdania z działalności instytutu,
- 4) nie rzadziej niż raz na 2 lata dokonuje oceny aktywności naukowej pracowników naukowych instytutu,
- 5) przeprowadza przewody doktorskie, habilitacyjne oraz przedstawia wnioski o nadanie tytułu naukowego, w ramach posiadanych uprawnień,
- 6) podejmuje uchwały w innych sprawach zastrzeżonych do kompetencji rady w ustawie, statucie Akademii lub w statucie instytutu,
- 7) powołuje mediatora do spraw etyki w nauce dla danego instytutu.

**Art. 53.** 1. W skład rady naukowej wchodzi, z głosem stanowiącym:

- 1) osoby z tytułem naukowym lub stopniem naukowym doktora habilitowanego zatrudnione w instytucie w pełnym wymiarze czasu pracy lub wybierani przez nie przedstawiciele,
- 2) członkowie Akademii powołani do udziału w pracach rady przez właściwy wydział Akademii,
- 3) osoby z tytułem naukowym, stopniem naukowym doktora habilitowanego lub doktora i wybitni specjaliści nie zatrudnieni w instytucie albo zatrudnieni w nim w niepełnym wymiarze czasu pracy, wybrane przez osoby wymienione w pkt 1 i 2,
- 4) wybrani przedstawiciele innych pracowników naukowych zatrudnionych w instytucie w

pełnym wymiarze czasu pracy,

- 5) dyrektor instytutu i jego zastępcy do spraw naukowych,
- 6) wskazane przez przewodniczącego właściwego związku instytutów nie więcej niż 4 osoby spoza instytutu wyróżniające się wiedzą i znaczącym dorobkiem w dziedzinie objętej zakresem działania instytutu, co najmniej ze stopniem naukowym doktora.

2. Statut instytutu określa maksymalną liczbę członków rady naukowej, jednak nie większą niż 50 osób, udział w niej osób, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4, oraz tryb ich wyboru.

3. Rada naukowa wybiera przewodniczącego i jego zastępców oraz sekretarza. Funkcji tych nie może pełnić dyrektor instytutu ani jego zastępcy.

4. Kadencja rady naukowej trwa 4 lata i rozpoczyna się z początkiem roku kalendarzowego.

**Art. 54.** 1. Instytutem kieruje jego dyrektor przy pomocy zastępców.

2. Dyrektor uczestniczy w zebraniach właściwego wydziału, z głosem stanowiącym, z wyjątkiem spraw dotyczących wysuwania lub popierania kandydatów na członków Akademii oraz wyboru przewodniczącego wydziału.

3. Prezes Akademii powierza funkcję dyrektora instytutu kandydatowi wybranemu w drodze konkursu. Kandydat na dyrektora wyłaniany jest spośród osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora. Kandydat na dyrektora instytutu może posiadać obywatelstwo innego państwa. Kandydata na dyrektora wyłania komisja konkursowa.

4. Jeżeli osoba, której powierzona została funkcja dyrektora, nie jest pracownikiem instytutu, Prezes Akademii nawiązuje z nią stosunek pracy na stanowisku pracownika naukowego zgodnie z art. 74.

5. Dyrektor instytutu pełni funkcję przez 4 lata w pełnym wymiarze czasu pracy. Ta sama osoba może pełnić funkcję dyrektora nie dłużej niż przez 2 następujące po sobie okresy czteroletnie.

6. Prezes Akademii może, na wniosek przewodniczącego wydziału, odwołać dyrektora instytutu przed upływem kadencji, jeżeli narusza on prawo lub nie wykonuje należycie swoich obowiązków, co stwierdza rada naukowa lub kuratorium, o którym mowa w art. 26 ust. 3, w toku dokonywanej oceny działalności instytutu. Odwołanie z funkcji dyrektora instytutu nie narusza

trwającego stosunku pracy.

7. Liczbę, sposób powoływania i odwoływania zastępców dyrektora oraz zakres ich zadań określa statut instytutu.

8. Minister określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w ust. 3, w tym skład komisji konkursowej i sposób ogłoszenia konkursu, mając na względzie jawność i przejrzystość procedury.

**Art. 55.** 1. Instytut ma własne mienie i nie odpowiada za zobowiązania Akademii, a Akademia nie odpowiada za zobowiązania instytutu, z zastrzeżeniem art. 43 ust. 1.

2. Do przysługującego instytutowi prawa użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa stosuje się art. 6 ust. 2.

3. Zbycie albo obciążenie nieruchomości instytutu wymaga zgody Prezesa Akademii. Od decyzji Prezesa w tej sprawie przysługuje odwołanie do Prezydium Akademii w terminie jednego miesiąca od dnia jej doręczenia.

**Art. 56.** Prezes Akademii po zasięgnięciu opinii przewodniczącego właściwego wydziału przekazuje instytutowi mienie. Przeniesienie własności nieruchomości lub użytkowania wieczystego gruntu następuje w formie decyzji administracyjnej. Decyzja Prezesa Akademii stanowi podstawę do dokonania odpowiednich wpisów w księdze wieczystej.

**Art. 57.** 1. Instytut występuje w stosunkach prawnych we własnym imieniu i działa na własny rachunek.

2. W imieniu instytutu oświadczenia woli składa dyrektor lub upoważniona przez niego osoba.

**Art. 58.** 1. Akademia może utworzyć międzynarodowy instytut, na podstawie porozumienia z zagranicznymi instytucjami lub organizacjami naukowymi. Utworzenie międzynarodowego instytutu, którego zadania dotyczą bezpieczeństwa kraju, wymaga zgody Ministra Spraw Zagranicznych.

2. Statut instytutu międzynarodowego stanowi integralną część porozumienia, o którym mowa w ust. 1.

3. Statut określa zasady finansowania i wyposażania w mienie instytutu międzynarodowego oraz może określać organizację i zasady funkcjonowania instytutu, a także tryb jego likwidacji w sposób odbiegający od zasad ustalonych w ustawie dla instytutów naukowych Akademii.

4. Instytut międzynarodowy utworzony w trybie określonym w ust. 1 jest instytutem Akademii. Przepisy art. 37, 39, 48, 49, 55, 56, art. 57 ust. 1, art. 63 ust. 2 i art. 67 stosuje się odpowiednio.

**Art. 59.** 1. Akademia może utworzyć, na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej lub samorządowej, wspólny instytut z uczelniami państwowymi lub z innymi instytucjami naukowymi. Wspólny instytut może być utworzony na podstawie bezpośrednich porozumień z uczelniami lub innymi instytucjami naukowymi. Przepis art. 39 stosuje się odpowiednio.

2. Porozumienie, o którym mowa w ust. 1, określa formę prawną wspólnego instytutu.

**Art. 60.** Pomocniczymi jednostkami naukowymi Akademii są w szczególności: archiwa, biblioteki, muzea, ogrody botaniczne i zagraniczne stacje naukowe.

**Art. 61.** 1. Pomocnicze jednostki naukowe Akademii tworzy, łączy, dzieli, reorganizuje i likwiduje Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii, w porozumieniu z Ministrem. Utworzenie i likwidacja stacji naukowej za granicą wymaga opinii Ministra Spraw Zagranicznych.

2. Prezes Akademii nadaje pomocniczej jednostce naukowej statut, który określa jej zadania i organizację oraz może wskazać wydział Akademii sprawujący nadzór nad jej działalnością. Do jednostki tej stosuje się odpowiednio art. 38 pkt 3.

**Art. 62.** 1. Prezes Akademii może tworzyć i likwidować inne jednostki organizacyjne Akademii, w szczególności domy pracy twórczej, domy zjazdów i konferencji, domy rencistów.

2. Prezes Akademii nadaje jednostkom wymienionym w ust. 1 statut określający zasady ich działania i strukturę organizacyjną, a także nadzoruje ich działalność. Do jednostek tych stosuje się odpowiednio art. 38 pkt 3.

## **Rozdział 6**

### **Finanse Akademii**

**Art. 63.** 1. Działalność Akademii jest finansowana ze środków budżetowych i pozabudżetowych.

2. Zasady i tryb finansowania działalności Akademii i jej jednostek naukowych, zakwalifikowanej do finansowania ze środków przewidzianych w budżecie państwa na naukę, regulują odrębne przepisy.

3. Środki budżetowe przewidziane na działalność Akademii nie zakwalifikowaną do finansowania ze środków przewidzianych na naukę są przeznaczone w szczególności na finansowanie:

- 1) działalności organów i struktur korporacyjnych Akademii,
- 2) zadań w zakresie kształcenia określonych w odrębnych przepisach,
- 3) Kancelarii Akademii, pomocniczych placówek naukowych i innych jednostek organizacyjnych działających w strukturze Akademii,
- 4) działalności instytutów międzynarodowych w części obejmującej bieżącą eksploatację budynków stanowiących siedzibę tych instytutów oraz koszty utrzymania, administracji i obsługi technicznej, jeżeli odrębne przepisy albo porozumienia z zagranicznymi instytucjami lub organizacjami naukowymi nie stanowią inaczej,
- 5) przekształceń lub restrukturyzacji jednostek naukowych, pomocniczych jednostek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych Akademii,
- 6) pokrycia ujemnego wyniku finansowego i przyjętych przez Akademię zobowiązań likwidowanych, przekształcanych lub restrukturyzowanych placówek lub jednostek,
- 7) diet oraz zwrotu kosztów podróży i zakwaterowania osobom zamiejscowym przebywającym w Akademii na zaproszenie Prezesa, Wiceprezesów Akademii i przewodniczących grup instytutów, do wysokości określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77<sup>5</sup> § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.).

4. Środki budżetowe, o których mowa w ust. 3, są ujmowane w części budżetu państwa - "Polska Akademia Nauk". Zasady gospodarowania tymi środkami regulują przepisy ustawy o

finansach publicznych, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Środki, o których mowa w ust. 3 pkt 4-6, są przekazywane w formie dotacji podmiotowej.

**Art. 64.** 1. Akademia i jej instytuty mogą, w celu realizacji badań naukowych, upowszechniania nauki i transferu wyników badań do gospodarki tworzyć spółki, obejmować lub nabywać i posiadać udziały oraz akcje spółek prawa handlowego.

2. Wpływy z tytułu dywidend oraz ze zbycia udziałów lub akcji spółek prawa handlowego stanowią przychody Akademii lub jej instytutów.

**Art. 65.** 1. Akademia może uzyskiwać na swoją działalność i gromadzić na odrębnym rachunku bankowym środki spoza budżetu państwa, pochodzące w szczególności z działalności gospodarczej, darowizn, zapisów oraz ze sprzedaży, użytkowania rzeczy i praw majątkowych.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, Akademia przeznacza na realizację zadań statutowych, w szczególności na rozwój nauki, w tym na promowanie nowatorskich badań, inwestycje wspomagające działalność naukową, promowanie rozwoju wybitnych młodych naukowców poprzez przyznawanie stypendiów naukowych przez Prezesa Akademii, a także na koszty utrzymania mienia Akademii, w tym remonty, modernizacje i inwestycje oraz finansowanie zobowiązań publiczno-prawnych i prywatno-prawnych związanych z tym mieniem. Środki te, nie wydatkowane w danym roku, przechodzą na rok następny.

3. Podstawą gospodarowania środkami, o których mowa w ust. 1, jest plan finansowy uchwalony przez Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii.

**Art. 66.** Instytuty naukowe, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii są państwowymi jednostkami organizacyjnymi.

**Art. 67.** 1. Jednostki naukowe Akademii prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając koszty działalności z przydzielonych im środków budżetowych na zasadach określonych w odrębnych przepisach oraz ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych przez placówki.

2. Jednostka naukowa Akademii może uczestniczyć w wynikach ekonomicznych osiągniętych z tytułu stosowania i upowszechniania efektów jej działalności.

3. Podstawą gospodarki finansowej jednostki naukowej Akademii jest plan finansowy, który ustala dyrektor po zasięgnięciu opinii rady naukowej. Bilans jednostki naukowej oraz wykazany w nim wynik finansowy podlegają weryfikacji na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

**Art. 68.** 1. Jednostki naukowe Akademii tworzą zakładowy fundusz nagród oraz fundusz świadczeń socjalnych na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

2. Jednostki naukowe Akademii mogą tworzyć fundusz wdrożeniowy ze środków przekazanych przez podmioty gospodarcze wdrażające wyniki prac naukowych lub prac badawczo-rozwojowych tej placówki.

3. Nie wykorzystane w danym roku kalendarzowym środki funduszy placówek naukowych Akademii przechodzą na rok następny.

**Art. 69.** Jednostki naukowe Akademii są zwolnione od podatków na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

**Art. 70.** Kancelaria Akademii i pomocnicze jednostki naukowe oraz inne jednostki organizacyjne Akademii prowadzą gospodarkę finansową na zasadach ustalonych w przepisach ustawy o finansach publicznych, w formach określonych w statucie.

**Art. 71.** Minister ustala, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady finansowania Akademii oraz gospodarki finansowej jej jednostek naukowych.

## **Rozdział 7**

### **Pracownicy instytutów naukowych, pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii**

**Art. 72.** Instytuty naukowe oraz pomocnicze jednostki naukowe Akademii, mogą zatrudniać:

- 1) pracowników naukowych,
- 2) pracowników badawczo-technicznych,
- 3) pracowników bibliotecznych, dokumentacji i informacji naukowej,
- 4) pracowników inżynierskich i technicznych,

- 5) pracowników organizacyjno-ekonomicznych i administracyjnych,
- 6) pracowników na stanowiskach robotniczych i obsługi.

**Art. 73.** 1. Pracownicy naukowcy mogą być zatrudniani na stanowiskach:

- 1) profesora zwyczajnego,
- 2) profesora nadzwyczajnego,
- 3) profesora wizytującego,
- 4) adiunkta,
- 5) asystenta.

2. Pracownicy badawczo-techniczni mogą być zatrudniani na stanowiskach:

- 1) głównego specjalisty,
- 2) specjalisty.

**Art. 74.** 1. Na stanowisku profesora zwyczajnego można zatrudnić osobę, która posiada tytuł naukowy.

2. Na stanowisku profesora nadzwyczajnego można zatrudnić osobę, która posiada stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł profesora.

3. Na stanowisku profesora wizytującego można zatrudnić osobę, która:

- 1) jest czasowo urlopowana z innej jednostki naukowej i posiada stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł profesora, lub
- 2) na stałe zamieszkuje za granicą i posiada co najmniej stopień naukowy doktora. Zatrudnienie na stanowisku profesora wizytującego nie może być dłuższe niż 3 lata.

4. Na stanowisku adiunkta można zatrudnić osobę, która posiada co najmniej stopień naukowy doktora.

5. Na stanowisku asystenta można zatrudnić osobę, która posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny.

6. Na stanowisku głównego specjalisty do spraw obsługi środowiskowej aparatury badawczej lub specjalisty można zatrudnić osobę, która posiada stopień naukowy doktora.

7. Przy zatrudnianiu na stanowisko, o którym mowa w art. 73, cudzoziemca lub obywatela polskiego, który tytuł zawodowy, stopień naukowy lub tytuł naukowy uzyskał za granicą, można

odstąpić od wymagań określonych w ust. 1-6.

**Art. 75.** 1. Dyplomowani bibliotekarze oraz dyplomowani pracownicy dokumentacji i informacji naukowej mogą być zatrudnieni na stanowiskach:

- 1) kustosza dyplomowanego,
- 2) starszego kustosza dyplomowanego,
- 3) asystenta bibliotecznego,
- 4) adiunkta bibliotecznego,
- 5) asystenta dokumentacji i informacji naukowej,
- 6) adiunkta dokumentacji i informacji naukowej,
- 7) dokumentalisty dyplomowanego,
- 8) starszego dokumentalisty dyplomowanego.

2. Do pracowników określonych w ust. 1 stosuje się art. 82, 84 i 85.

**Art. 76.** 1. Stosunek pracy z profesorem nawiązuje się na podstawie mianowania albo przez zawarcie umowy o pracę. Wyłącznie na podstawie umowy o pracę można zatrudnić na stanowisku profesora nadzwyczajnego i wizytującego oraz osobę, która:

- 1) nabyła uprawnienia emerytalne lub rentowe,
- 2) jest zatrudniona w instytucie naukowym lub pomocniczej jednostce naukowej Akademii w niepełnym wymiarze czasu pracy,
- 3) jest zatrudniona w innej instytucji na podstawie mianowania.

2. Stosunek pracy z innymi pracownikami naukowymi niż określeni w ust. 1 nawiązuje się przez zawarcie umowy o pracę na czas nieokreślony lub na czas określony, niezbędny do wykonania określonego zadania badawczego.

3. Mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego dokonuje Prezes Akademii na wniosek dyrektora właściwej jednostki naukowej Akademii po uzyskaniu opinii rady naukowej. Zatrudnienie na stanowisku profesora jest poprzedzone otwartym konkursem.

4. Umowę o pracę zawiera dyrektor jednostki naukowej Akademii po zasięgnięciu opinii rady naukowej.

5. Zatrudnienie pracownika naukowego jest poprzedzone otwartym konkursem.

**Art. 77.** 1. Okres zatrudnienia na stanowisku adiunkta nie mającego stopnia naukowego doktora habilitowanego nie może przekroczyć 8 lat, a asystenta nie mającego stopnia naukowego doktora - 6 lat.

2. Bieg terminów, o których mowa w ust. 1, ulega zawieszeniu na czas trwania urlopu macierzyńskiego i wychowawczego, urlopu dla poratowania zdrowia oraz na czas trwania służby wojskowej.

**Art. 78.** W jednostkach naukowych na stanowiskach, o których mowa w art. 72 pkt 4 i art. 73, może być zatrudniona osoba nie posiadająca obywatelstwa polskiego bez konieczności uzyskania zezwolenia i zgody organu zatrudnienia.

**Art. 79.** 1. Do podstawowych obowiązków pracowników naukowych należy wykonywanie zadań statutowych jednostki naukowej, w szczególności praca badawcza, ogłaszanie i upowszechnianie jej wyników oraz udział w realizacji podjętych przez jednostkę zadań w zakresie kształcenia.

2. Pracownicy naukowcy mogą prowadzić w zatrudniającej ich jednostce badania podjęte z własnej inicjatywy za zgodą dyrektora jednostki. W tym przypadku korzystanie przez pracownika z warsztatu badawczego jednostki nie powinno kolidować z programem badań, porządkiem wewnętrznym i możliwościami materialnymi jednostki.

3. Pracownicy naukowcy są obowiązani pisemnie zawiadomić dyrektora jednostki o podjęciu dodatkowego zatrudnienia.

4. Wykonywanie przez pracowników naukowych dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego dodatkowego pracodawcy lub prowadzenie działalności gospodarczej łącznie z jednym dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy wymaga uzyskania pisemnej zgody dyrektora jednostki.

5. Podjęcie dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego dodatkowego pracodawcy lub prowadzenie działalności gospodarczej łącznie z jednym dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy bez wcześniejszego uzyskania zgody dyrektora jednostki stanowi podstawę rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem.

6. Ust. 3-5 stosuje się do dyrektora jednostki, z tym że dyrektor zawiadamia i uzyskuje zgodę

Prezesa Akademii.

7. Dyrektor instytutu przedstawia informację o pracownikach, o których mowa w ust. 3 – 6. Informacja jest uwzględniana przy ocenie instytutu, o której mowa w art. 26 ust. 4 pkt 1.

**Art. 80.** W jednostkach organizacyjnych Akademii nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

**Art. 81.** Pracownicy naukowci podlegają ocenom okresowym obejmującym wyniki ich pracy, przy czym asystenci i adiunkci nie rzadziej niż raz na dwa lata, a profesorowie nie rzadziej niż raz na cztery lata. Szczegółowy tryb i częstotliwość dokonywania ocen określa rada naukowa placówki w regulaminie zatwierdzonym przez przewodniczącego wydziału, biorąc pod uwagę w szczególności unikanie sytuacji mogących rodzić konflikt interesów.

**Art. 82.** 1. Czas pracy pracowników jednostek, z wyjątkiem pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych i obsługi, wynosi 40 godzin tygodniowo.

2. Organizację pracy w jednostce ustala jej dyrektor.

3. Dni wolnych od pracy wynikających z przyjętego w jednostce rozkładu czasu pracy nie wlicza się do urlopu wypoczynkowego.

**Art. 83.** Pracownicy naukowci mają prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 36 dni roboczych w roku.

**Art. 84.** 1. Pracownikom jednostek Akademii przysługuje dodatek za wysługę lat:

- 1) pracownikom naukowym - w wysokości 3% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 3 latach pracy, wzrastający o 1% w każdym następnym roku, do 20% po 20 latach pracy,
- 2) pozostałym pracownikom - w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 5 latach pracy, wzrastający o 1% w każdym następnym roku, do 20% po 20 latach pracy.

2. Zasady zaliczania okresów uprawniających do dodatków wskazanych w ust. 1 określa przepis art. 91.

3. Za wieloletnią pracę pracownikom jednostek przysługują nagrody jubileuszowe w

wysokości:

- 1) po 20 latach pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego,
- 2) po 25 latach pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego,
- 3) po 30 latach pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego,
- 4) po 35 latach pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego,
- 5) po 40 latach pracy - 300% wynagrodzenia miesięcznego,
- 6) po 45 latach pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.

**Art. 85.** Pracownicy jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii oraz członkowie ich rodzin mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

**Art. 86.** 1. Pracownikowi jednostki, przechodzącemu na emeryturę lub rentę inwalidzką, przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

2. Okres uprawniający do odprawy ustala się według zasad obowiązujących przy ustalaniu okresów zatrudnienia uprawniających do dodatków za wysługę lat.

**Art. 87.** 1. Pracownik naukowy zachowuje prawo do pełnego wynagrodzenia za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy.

2. Za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną pracownik naukowy zachowuje prawo do wynagrodzenia obliczanego na zasadach przewidzianych w art. 92 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.).

3. Pracownik naukowy zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy po przepracowaniu co najmniej 3 lat w placówce naukowej ma prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nie przekraczającym jednego roku według zasad i trybu określonych w ustawie o szkolnictwie wyższym.

**Art. 88.** Stosunek pracy z pracownikiem naukowym mianowanym może być rozwiązany:

- 1) za porozumieniem stron,
- 2) przez oświadczenie pracownika o wypowiedzeniu z zachowaniem trzymiesięcznego okresu

wypowiedzenia,

- 3) w razie orzeczenia przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia trwałej niezdolności pracownika do pracy na zajmowanym stanowisku,
- 4) w razie czasowej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, jeżeli okres nieobecności w pracy z tego powodu przekracza rok, a w razie stwierdzenia przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia poprawy stanu zdrowia i możliwości powrotu do pracy, jeżeli okres ten przekracza 2 lata; z upływem tych okresów rozwiązanie stosunku pracy może nastąpić bez wypowiedzenia,
- 5) w razie likwidacji jednostki naukowej lub jej reorganizacji, uniemożliwiającej dalsze zatrudnienie pracownika naukowego, stosunek pracy rozwiązuje się za sześciomiesięcznym wypowiedzeniem,
- 6) w razie otrzymania dwóch negatywnych ocen rady naukowej wydanych w odstępie nie krótszym niż rok, rozwiązanie stosunku pracy następuje za trzymiesięcznym wypowiedzeniem.

**Art. 89.** Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego wygasa z mocy prawa:

- 1) z końcem roku kalendarzowego, w którym ukończył 70 lat.
- 2) w razie stwierdzenia, że mianowanie nastąpiło na podstawie fałszywych lub nieważnych dokumentów,
- 3) w razie prawomocnego ukarania w trybie dyscyplinarnym karą wydalenia z pracy,
- 4) w razie prawomocnego skazania na utratę praw publicznych lub prawa wykonywania zawodu,
- 5) po upływie 3 miesięcy nieobecności w pracy z powodu odbywania kary pozbawienia wolności.

**Art. 90.** Organem właściwym do rozwiązania stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym jest Prezes Akademii.

**Art. 91.** W zakresie nie uregulowanym szczególnymi przepisami zasady wynagradzania przewodniczących i wiceprzewodniczących związków instytutów, pracowników jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii oraz zasady nabywania prawa do nagród jubileuszowych, ich obliczania i wypłacania określa, w drodze rozporządzenia, Minister na wniosek Prezesa Akademii.

**Art. 92.** W sprawach nie uregulowanych przepisami ustawy lub przepisami szczególnymi do pracowników jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii stosuje się ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy.

**Art. 93.** Mianowany pracownik naukowy podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie uchybiające obowiązkom pracownika jednostki naukowej Akademii lub godności pracownika nauki.

**Art. 94.** Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana z pozbawieniem na okres od roku do trzech lat prawa pełnienia funkcji kierowniczych w Akademii lub jej jednostkach,
- 4) wydalenie z pracy.

**Art. 95. 1.** Za przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi Prezes Akademii może ukarać pracownika naukowego upomnieniem.

2. Na wniosek ukaranego pracownika sprawę rozpoznaje komisja dyscyplinarna. W tym trybie wnioskodawca nie może być ukarany surowszą karą.

**Art. 96. 1.** W sprawach dyscyplinarnych orzekają działające w Akademii:

- 1) komisja dyscyplinarna I instancji,
- 2) komisja dyscyplinarna II instancji.

2. Komisje dyscyplinarne są niezawisłe w zakresie orzecznictwa dyscyplinarnego. Komisje dyscyplinarne samodzielnie rozstrzygają wszelkie zagadnienia dotyczące stanów faktycznych i prawnych oraz nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego wyroku skazującego sądu.

**Art. 97.** Komisje orzekają:

- 1) w pierwszej instancji - w składzie:
  - a) trzech członków, gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie kary określonej w art. 94 pkt 1-3,
  - b) pięciu członków, gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie kary określonej w art.

94 pkt 4,

2) w drugiej instancji - w składzie:

- a) trzech członków, gdy rozpatrywana jest sprawa, w której orzeczono karę określoną w art. 94 pkt 1-3,
- b) pięciu członków, gdy rozpatrywana jest sprawa, w której orzeczono karę określoną w art. 94 pkt 4, przy czym co najmniej jeden z tych członków powinien posiadać wykształcenie prawnicze.

**Art. 98.** 1. Członkowie komisji dyscyplinarnych są wybierani spośród członków Akademii i pracowników mianowanych w trybie określonym w statucie Akademii.

2. Kadencja komisji dyscyplinarnych odpowiada kadencji Prezydium Akademii.

**Art. 99.** Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej I instancji każda ze stron może odwołać się do komisji dyscyplinarnej II instancji w terminie czternastu dni od daty doręczenia orzeczenia.

**Art. 100.** 1. Rzeczników dyscyplinarnych na okres kadencji komisji powołuje Prezes Akademii spośród mianowanych pracowników naukowych jednostek naukowych Akademii. Rzecznik dyscyplinarny jest obowiązany do wypełniania zaleceń organu, który go powołał.

2. Prezes Akademii może odwołać rzecznika dyscyplinarnego przed upływem kadencji na jego własną prośbę lub z innego uzasadnionego powodu.

**Art. 101.** 1. Rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie wyjaśniające na polecenie Prezesa Akademii. Rzecznik dyscyplinarny informuje Prezesa Akademii o dokonanych ustaleniach.

2. W razie stwierdzenia braku podstaw do skierowania sprawy do komisji dyscyplinarnej, rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, które podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Akademii.

**Art. 102.** 1. Komisja dyscyplinarna wszczyna postępowanie na wniosek rzecznika dyscyplinarnego.

2. Wymierzenie za ten sam czyn kary w postępowaniu karnym lub w postępowaniu w sprawach o wykroczenia nie stanowi przeszkody do wszczęcia postępowania przed komisją

dyscyplinarną.

3. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie czterech miesięcy od dnia powzięcia przez właściwy organ Akademii wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego ukaranie dyscyplinarne i po upływie trzech lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli jednak czyn stanowi przestępstwo - okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia tego przestępstwa.

**Art. 103.** Obwiniony ma prawo korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy. W przypadku gdy rzecznik dyscyplinarny wniósł o orzeczenie kary wydalenia z pracy, a obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący składu orzekającego wyznacza obrońcę z urzędu spośród pracowników naukowych jednostek Akademii.

**Art. 104.** Do zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego, wykonywania kar dyscyplinarnych oraz ich zacierania stosuje się odpowiednio przepisy obowiązujące w uczelniach państwowych.

**Art. 105.** Mianowani pracownicy naukowcy jednostek Akademii mogą być zawieszeni w pełnieniu obowiązków - na zasadzie i w trybie określonych w przepisach obowiązujących w uczelniach państwowych.

## **Rozdział 8**

### **Przepisy przejściowe i końcowe.**

**Art. 106.** Polska Akademia Nauk działająca na podstawie ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk staje się Polską Akademią Nauk w rozumieniu niniejszej ustawy.

**Art. 107.** Kadencja organów Akademii i jej placówek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych wygasa z upływem terminów określonych w dotychczasowych przepisach.

**Art. 108.1.** Akademia i jej jednostki naukowe dostosują swoje statuty i regulaminy organizacyjne do postanowień niniejszej ustawy w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Do czasu ustanowienia nowego statutu lub innych wewnętrznych przepisów Akademii obowiązują dotychczasowe postanowienia ze zmianami wynikającymi z ustawy.

**Art. 109.** Jednostki naukowe Akademii nie posiadające osobowości prawnej podlegają przekształceniom nie później niż w ciągu 3 lat od wejścia w życie ustawy. Do przekształceń stosuje się przepisy art. 41-45.

**Art. 110.1.** Stacje zagraniczne Akademii ulegają przekształceniom w instytuty naukowe lub łączą się z instytutami lub podlegają likwidacji w ciągu 3 lat od wejścia w życie ustawy. Przepisy art. 42 i art. 61 stosuje się odpowiednio.

2. Tryb przekształcenia określa Minister na wniosek Prezesa w drodze rozporządzenia po zaopiniowaniu przez komitet naukowy.

**Art. 111.** Dotychczasowi członkowie rzeczywisci, korespondenci i zagraniczni pozostają członkami Akademii w rozumieniu ustawy.

**Art. 112. 1.** Do istniejących stosunków pracy stosuje się przepisy ustawy.

2. Dotychczasowi profesorowie uzyskują stanowisko profesora zwyczajnego.

3. Dotychczasowi docenci uzyskują stanowisko profesora nadzwyczajnego.

4. Bieg terminów określonych w art. 77 ust. 1 w odniesieniu do adiunktów liczy się od dnia nawiązania stosunku pracy w jednostkach organizacyjnych Akademii na stanowisku adiunkta.

5. Bieg terminów określonych w art. 77 ust. 1 w odniesieniu do asystentów liczy się od dnia nawiązania stosunku pracy w jednostkach organizacyjnych Akademii na stanowisku pracownika naukowego.

**Art. 113.** Do spraw dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

**Art. 114.** Do czasu wydania przepisów wykonawczych obowiązują przepisy dotychczasowe ze zmianami wynikającymi z ustawy, nie dłużej jednak niż przez rok.

**Art. 115.** Uchyla się ustawę z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 75, poz. 469 z późn. zm.).

**Art. 116.** Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

## Uzasadnienie

Polska Akademia Nauk, która powstała w 1951 r., działa w obecnym kształcie jako państwowa instytucja naukowa na podstawie ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 75, poz. 469, z późn. zm.). Ustawa ta podlegała tylko niewielkim nowelizacjom. Wobec zmieniających się warunków funkcjonowania nauki oraz stawianych jej oczekiwań, a także ze względu na wzrastającą konkurencję międzynarodową w obszarze badań naukowych, konieczne jest dokonanie zmian w strukturze i sposobie działania Akademii, w tym jej jednostek naukowych. Celem reformy PAN jest pełniejsze wykorzystanie potencjału Akademii, podwyższenie jakości prowadzonych badań naukowych, poprawa efektywności zarządzania PAN oraz odmłodzenie korporacji. W związku z dużą liczbą wprowadzanych zmian konieczne było przygotowanie nowej ustawy w miejsce obecnie obowiązującej.

Projektowana nowa ustawa przewiduje zmiany w dwóch płaszczyznach funkcjonowania Polskiej Akademii Nauk:

- 1) organów Akademii i jej struktury korporacyjnej,
- 2) instytutów naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN.

Istotną projektowaną zmianą jest wskazanie ministra właściwego do spraw nauki jako organu, który sprawuje nadzór nad Akademią. Zasadne jest przyjęcie takiego rozwiązania, które pozwoli na wprowadzenie nadzoru nad działalnością Akademii przez organ kreujący i realizujący politykę naukową w Polsce.

Wprowadzono zmiany w zakresie członkostwa w korporacji PAN ukierunkowane na zwiększenie udziału osób o najwyższych kwalifikacjach zawodowych, które osiągnęły sukces naukowy także w wymiarze międzynarodowym. Nacisk położony został również na zmianę struktury wiekowej korporacji.

Istotne zmiany zostały wprowadzone w zakresie organizacji i trybu działania organów Akademii. Organami Akademii są

- 1) Zgromadzenie Ogólne Akademii,
- 2) Prezydium Akademii
- 3) Prezes Akademii.

Zgromadzenie Ogólne ma główne kompetencje w zakresie wyboru Prezesa, wiceprezesów i członków Akademii oraz wyznacza strategiczne kierunki rozwoju Akademii. Nowym zadaniem Zgromadzenia Ogólnego jest również dbałość o etykę pracownika naukowego (wybiera Komisję do spraw etyki w nauce i uchwała kodeks etyki pracownika naukowego).

Całkowicie zmieniono skład Prezydium Akademii. Obecnie w jego skład wchodzi:

- 1) Prezes Akademii,
- 2) wiceprezesi Akademii,
- 3) przewodniczący związków instytutów.

Pozwoli to na zdecydowanie bardziej operatywny tryb działania Prezydium.

Równocześnie, ze względu na fakt, że Polska Akademia Nauk gospodaruje znaczącym majątkiem Skarbu Państwa, wprowadzono przepis o odpowiedzialności Prezesa Akademii za gospodarowanie mieniem oraz wynik finansowy Akademii, jednocześnie do rozporządzania składnikami aktywów trwałych Akademii o wartości rynkowej mienia przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50 000 euro stosowane będą odpowiednie przepisy ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa.

Obsługę administracyjną Akademii zapewnia Kancelaria Akademii z szefem Kancelarii, którego status zbliżony jest do statusu dyrektora generalnego. W celu osiągnięcia najwyższych standardów obsługi administracyjnej Kancelaria będzie poddawana cyklicznemu audytowi, a nabór pracowników będzie otwarty i konkurencyjny

Poważne zmiany zajdą w zakresie struktury korporacyjnej Akademii. Zakłada się:

- 1) zmniejszenie liczby wydziałów (do 3),
- 2) wprowadzenie rad kuratorów dla odpowiednich związków instytutów w celu realizacji oceny instytutów oraz przeprowadzania konkursów na dyrektora instytutu,
- 3) określenie nowych zadań oddziałów Akademii (m.in. integracja życia naukowego i współpraca ze wszystkimi instytucjami naukowymi w regionie, a także współpraca z władzami samorządowymi i wojewódzkimi),
- 4) redefinicję zadań komitetów naukowych oraz objęcie oceną działalności komitetów,

- 5) utworzenie Komisji do spraw etyki w nauce z zadaniami obejmującymi całość środowiska naukowego w Polsce.

Znaczące zmiany wprowadza się do organizacji jednostek naukowych Akademii. Podstawową naukową jednostką organizacyjną Akademii będzie instytut naukowy, posiadający osobowość prawną. Ustawa zakłada tworzenie przez instytuty związków instytutów w celu koncentracji i lepszego koordynowania działalności naukowej, co jest niezbędne do osiągnięcia wysokiej konkurencyjności nauki polskiej w skali międzynarodowej. Związki instytutów będą również inicjować organizowanie środowiskowych studiów doktoranckich, okresowej wymiany pracowników naukowych pomiędzy instytutami a uczelniami oraz rozwijać programy staży podoktorskich.

Raz na 4 lata instytut będzie podlegał audytowi przez Komitet Akredytacyjny Jednostek Naukowych (działający przy ministrze właściwym do spraw nauki), którego wynik będzie stanowił podstawę oceny działalności instytutu. Osobną ocenę na potrzeby Akademii przeprowadzać będą kuratoria.

Szczególny nacisk położono na możliwość przekształceń instytutów wprowadzając szeroką paletę rozwiązań pozwalających na prowadzenie aktywnej polityki organów Akademii wobec instytutów. Umożliwiono również łączenie instytutów z uczelniami państwowymi oraz instytutami badawczymi.

Ustawa wprowadza również instrument do tworzenia wspólnych instytutów z uczelniami państwowymi oraz innymi jednostkami naukowymi. Zmodyfikowano również zasady tworzenia instytutów międzynarodowych.

Zmieniony będzie status stacji zagranicznych Akademii. Ulegną one przekształceniom w instytuty naukowe lub będą łączone z instytutami lub będą podlegać likwidacji w ciągu 3 lat od wejścia w życie ustawy.

Wprowadzono nowe regulacje w zakresie gospodarki finansowej Akademii w celu jej

usprawnienia. Uregulowano zasady gospodarowania środkami budżetowymi oraz pozabudżetowymi. Umożliwiono tworzenie przez Akademię i jej instytuty, w celu realizacji badań naukowych, upowszechniania nauki i transferu wyników badań do gospodarki, spółek oraz obejmowania lub nabywania i posiadania udziałów oraz akcji spółek prawa handlowego.

W zakresie zatrudniania pracowników naukowych PAN wprowadzono szereg rozwiązań sprzyjających rozwojowi młodej kadry naukowej oraz ujednolicono część przepisów z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym. Wprowadzono również nową kategorię pracowników badawczo-technicznych (do spraw obsługi aparatury badawczej).

#### Opinia o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji stanowi domenę prawa wewnętrznego i nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej, w związku z czym nie wymaga przedstawienia organom lub instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnień.

## **OCENA SKUTKÓW REGULACJI**

### **1. Podmioty na które oddziałuje projektowana ustawa.**

Projektowana ustawa ma na celu zmiany w funkcjonowaniu Polskiej Akademii Nauk, w tym stworzenie podstaw prawnych do koncentracji materialnego i intelektualnego potencjału Akademii. Zatem ustawa będzie oddziaływać bezpośrednio na strukturę korporacyjną i jednostki organizacyjne, głównie naukowe, Polskiej Akademii Nauk.

### **2. Konsultacje społeczne i środowiskowe**

W trakcie prac nad ustawą zostaną przeprowadzone konsultacje z przedstawicielami różnych środowisk naukowych, tj. z Prezesem Polskiej Akademii Nauk, Przewodniczącym Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych, Przewodniczącym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Przewodniczącym Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Projekt zostanie przesłany do Business Centre Club, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan” oraz Konfederacji Pracodawców Polskich.

Projekt będzie poddany również uzgodnieniom ze związkami zawodowymi działającymi w obszarze nauki – NSZZ Solidarność oraz OPZZ.

Ponadto, projekt ustawy zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (<http://bip.mnispw.gov.pl>) zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

### **3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na wydatki i dochody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego**

Wejście w życie nowych przepisów spowoduje w momencie jej wdrożenia zwiększenie wydatków z budżetu państwa. Projektowana ustawa jest instrumentem do zmian w organizacji i funkcjonowaniu Polskiej Akademii Nauk, m.in. poprzez konsolidację i reorganizację istniejącego majątku Akademii. Wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje zatem konieczność wyceny majątku, uregulowanie spraw majątkowych, przeprowadzenie audytu, itp. działania.

Przewiduje się zwiększenie wydatków budżetowych w wysokości 26 mln zł. Kwota ta powinna zostać zarezerwowana w budżecie państwa, w części „Polska Akademia Nauk” i części „Nauka”.

#### 4. Wpływ projektu ustawy na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie spowoduje bezpośredniego wpływu na krajowy rynek pracy. Projektowana ustawa zakłada zatrudnianie pracowników naukowych na czas określony, co – zdaniem projektodawcy - wymusi większą mobilność tej grupy zawodowej, ale nie spowoduje znaczących zmian na rynku pracy.

W dalszej perspektywie zmiany w funkcjonowaniu Polskiej Akademii Nauk będą miały pozytywny wpływ na konkurencyjność polskiej nauki i gospodarki, a tym samym na rynek pracy.

#### 5. Wpływ projektu ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana ustawa przewiduje zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Polskiej Akademii Nauk. Wejście w życie przepisów tej ustawy nie będzie miało bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Jednak wzrost konkurencyjności polskiej nauki spowodowany zmianami w funkcjonowaniu Akademii będzie stanowił impuls do wzrostu poziomu polskiej gospodarki, a tym samym spowoduje zwiększenie jej konkurencyjności.

#### 6. Wpływ projektu ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny. Skutki wejścia w życie projektowanej ustawy będą neutralne w tym zakresie.

Jednak przewiduje się, że zmiany w działalności Polskiej Akademii Nauk w dalszej perspektywie przyczynią się do rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych regionów, w szczególności poprzez działania oddziałów PAN.